

MEMÒRIA GENERAL DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE PROMOCIÓ, FOMENT I ORDENACIÓ DE L' ECONOMIA SOCIAL I SOLIDARIA EN CATALUNYA

Aquesta memòria s'emet a l'empara de l'article 36.3.a) de la Llei 13/2018, de 5 de novembre, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, que estableix que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats d'una memòria que ha de contenir com a mínim, l'adequació de la norma als fins que es persegueixen; el marc normatiu en què s'insereix; la relació de les disposicions afectades per l'avantprojecte de llei i la taula de vigències i derogacions resultants; la competència de la Generalitat sobre la matèria, i la relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència o la procedència de sotmetre l'expedient a informació pública.

I.- Justificació de la necessitat de la norma i adequació d'aquesta als fins que es persegueixen

La crisi econòmica global que es va posar de relleu a finals de la dècada dels 2000 va donar lloc a una crisi política i social que va afectar a les bases de l'Estat del benestar. Davant aquesta situació els poders públics han de promoure respostes innovadores als actuals desafiaments econòmics, socials i mediambientals que conjuguin a l'hora el desenvolupament sostenible, la creació de llocs de treball estables i difícils de deslocalitzar, la integració social i la millora dels serveis, especialment, els relatius a les persones.

L'any 2011 la Comissió Europea va decidir potenciar activament les empreses socials mitjançant l'anomenat "Social Business Initiative". Així, la Comissió Europea, al 25 de novembre del 2011, va aprovar una Comunicació a favor de l'emprenedoria social adreçada al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic Social Europeu i al Comitè de les regions.

Segons aquesta Iniciativa de la UE, "la lluita contra la pobresa i l'exclusió social forma part de l'estratègia Europa 2020: la UE vol potenciar el creixement, l'ocupació i la competitivitat, però també crear una societat més inclusiva. En aquest camp les empreses socials, i més en general, l'economia social i solidària desenvolupen un paper fonamental. Per la seva cerca d'objectius socials i/o mediambientals junt amb el seu arrelament a l'entorn local, aquestes empreses augmenten la cohesió social i contribueixen a reduir els desequilibris geogràfics entre països i regions de la UE.

Segons paraules del Comissari de Mercat Interior, Michel Barnier, "les empreses socials personalitzen just el tipus de creixement sostingut, integrador i intel·ligent, basat en la innovació, que tanta importància té per a l'economia europea actual. Les mesures que es proposen contribuiran a la creació d'aquest tipus d'empreses a tota Europa, garantint que reben el suport financer que necessiten per a poder créixer, sobre tot en aquests temps de crisi".

A Espanya, com a molts països de la Unió Europea, predomina el model vinculat a l'Economia Social, i sota el paraigua d'empresa d'economia social es troben diverses formes jurídiques com les cooperatives, les societats laborals, les mutualitats, els centres especials de treball, les empreses d'inserció i les fundacions i les associacions amb activitat econòmica, les societats agràries de transformació i les confraries de pescadors.

En les entitats denominades de l'economia social, es barregen formes jurídiques específiques com són les cooperatives, les mutualitats, les fundacions, les associacions, les confraries de pescadors i les societats agràries de transformació amb d'altres qualificacions administratives com són les societats laborals, els centres especials de treball i les empreses d'inserció.

Tanmateix, la definició europea d'empresa social i solidària va més enllà de les entitats de l'economia social. L'empresa social i solidària és un agent de l'economia en el qual l'objectiu principal és tenir una incidència social, més que generar beneficis pels seus propietaris o socis. Les entitats de l'economia social i solidària funcionen en el mercat de manera empresarial i innovadora, però utilitzen els excedents principalment per a finalitats socials i estan sotmeses a una gestió responsable i transparent, en concret mitjançant la participació dels seus treballadors, els seus clients i les parts interessades en l'activitat econòmica.

En definitiva, la qualificació d'una empresa com a social i solidària no la determina la seva forma jurídica sinó el compliment d'uns requisits i criteris d'actuació, gestió, funcionament i especialment que el seu objectiu principal sigui el benefici social.

Per tant, si bé, certament, els règims jurídics propis de les entitats de la denominada economia social (cooperatives, associacions, mútues, fundacions...) estan especialment adaptats al que ha d'ésser una empresa social cal comptar amb mitjans per avaluar i aprofitar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat d'aquestes entitats. D'altra banda, cal obrir la possibilitat d'acreditar-se com a empreses socials i solidàries a empreses constituïdes sota altres fórmules jurídiques, sempre que es pugui mesurar i verificar que responen als requisits que han de definir una empresa social, i això per aconseguir l'objectiu fixat per l'Estratègia Europea 2020: promoure les empreses socials, com a una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, per tal d'aconseguir un impacte social positiu.

En aquest sentit, la UE ha declarat en reiterades Resolucions del Parlament, per totes la Resolució de 5 de juliol del 2018 (d'ara endavant, la Resolució de 2018) que hi ha certes característiques i criteris distintius que ha de satisfer o complir tota empresa social i solidària, independentment de la forma jurídica que adopti, per tal que pugui ser considerada una empresa social i solidària (punt J d'aquesta Resolució).

A la mateixa conclusió ha arribat el sector representatiu de les entitats de l'economia social a Catalunya. Així, les cooperatives, les mutualitats, les entitats del tercer sector social, les associacions, les fundacions i les entitats de l'economia solidària, encapçalades per l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT), han treballat conjuntament per definir, per primera vegada en la història i d'una manera conjunta,

un document de bases per a la futura Llei d'economia social i solidària de Catalunya. Aquest document de bases va ser aprovat a l'octubre del 2020 (d'ara endavant, Document de Bases). S'adjunta aquest Document de Bases com a Annex I d'aquesta Memòria.

En aquest Document de Bases, pel que fa a la necessitat que tota entitat, independentment de la seva forma jurídica, que vulgui ser reconeguda com a economia social i solidària ha d'acreditar que està alienada amb els principis i valors que defineixen a aquest tipus d'economia, s'indica *“Les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS hauran de passar **un procés de reconeixement** i acreditar que estan alienades amb els principis i valors que preveu la definició.*

*Aquest procés ha de ser **inclusiu i reconèixer les realitats i les formules jurídiques que tradicionalment s'ha identificat com a ESS:** mutualitats de previsió social, cooperatives, societats laborals, fundacions, associacions, centres especials de treball empreses d'inserció, les societats agràries de transformació i les confraries de pescadors, **sempre que compleixin els criteris mínims marcats a la Llei.***

[...]

***Els principis i valors s'han de traduir en indicadors clars i mesurables** que puguin evidenciar el compromís de les entitats de l'ESS [...]*

Les entitats que compleixin aquests principis i valors s'hauran d'incorporar en un registre de l'ESS. Aquest registre haurà d'estar vinculat a un tipus de mesures generals de promoció i reforç de la llei”.

Per avançar cap a un model d'economia plural on es promogui l'economia basada en els principis i valors que caracteritzen a les empreses socials i solidàries, cal comptar amb un marc jurídic que estableixi una definició jurídica de base que permeti contribuir a la consolidació, la visibilització i el foment d'aquesta forma d'economia basada en les persones i en l'interès social per sobre del benefici lucratiu.

En aquest sentit, l'esmentada Resolució del Parlament Europeu de 2018, en el punt A, diu que cal avançar sense demora cap a un millor reconeixement del concepte “d'empresa social i solidària” establint una definició jurídica de base que permeti contribuir substancialment a desenvolupar empreses socials i solidàries. Al seu torn en el Document de Bases de la Llei elaborat pel sector s'afirma que cal l'aprovació d'una Llei amb voluntat transformadora, inclusiva, flexible i alienada amb les diferents propostes i iniciatives impulsades des de l'àmbit europeu, que obren noves oportunitats a l'enfortiment de l'economia social i solidària.

El Ple del Parlament, el 2 de desembre del 2021, va aprovar una moció sobre l'economia social en què, entre d'altres qüestions, indica que el Parlament considera que és indispensable que l'Economia Social i Solidària de Catalunya es doti d'un marc normatiu que promogui una economia plural, democràtica i basada en les persones, i compti amb tots els mecanismes per tal de fomentar el seu creixement, especialment amb noves eines de col·laboració pública, social i comunitària (punt tercer) i, al seu torn, el Parlament insta al Govern de la Generalitat a: “5. Tramitar la Llei de

l'Economia Social i Solidària per a la seva aprovació durant l'any 2022, i indica que: a) La Llei de l'ESS es guiarà pels següents objectius: -Assolir un model productiu i econòmic que doni respostes i alternatives a la crisi política i social. -Promoure respostes innovadores als reptes mediambientals i socioeconòmics. -Potenciar el creixement, l'ocupació i la competitivitat. -Promoure una economia sostinguda, inclusiva, arrelada al territori, sostenible, participada així com el treball digne. -Facilitar a persones usuàries i consumidores, al sector públic i a altres agents econòmics, el coneixement de les entitats i agents de l'economia social i que promouen el consum i producció responsable. b) La Llei ha d'establir i fixar un mecanisme de control que validi, de forma periòdica, les garanties de compliment del model de l'ESS (registre, auditories periòdiques...) per tal d'evitar-ne el mal ús i el benefici del model sense executar-ne les obligacions.”

Per tal que les administracions públiques catalanes puguin promoure i fomentar l'economia social i solidària en els termes anteriorment descrits, a fi d'aconseguir un model productiu i econòmic basat en les persones i en l'interès social i comunitari, que doni respostes alternatives a la crisi política i social i promogui respostes innovadores i participatives, cal comptar amb una llei que defineixi, en línia amb el fixat per la UE, els principis i valors que han de complir les entitats i que prevegi que aquests s'han de traduir en indicadors objectius i mesurables que permetin avaluar i aprofitar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat d'aquestes entitats. A més, com ja s'ha indicat, cal que aquesta Llei obri la possibilitat d'acreditar-se com a empreses socials a empreses constituïdes sota altres fórmules jurídiques, sempre que es pugui mesurar i verificar que responen als principis i valors que han de definir una empresa social i solidària.

Per acabar cal tenir en compte, com es posa de relleu en el Document de Bases, que l'economia social i solidària a Catalunya està formada per milers d'iniciatives socioeconòmiques que tenen en comú que prioritzen les persones i les seves necessitats i les de l'entorn comunitari. De manera que aquesta economia té una doble dimensió: l'activitat socioempresarial i les economies comunitàries. En aquest sentit, en el Document de Bases, s'indica que la Llei ha de tenir en compte les pràctiques emergents i les conceptualitzacions, que, a través d'aportacions acadèmiques i la recerca militant de l'economia social, han sistematitzat el coneixement entorn de l'economia social i solidària i reconèixer tipologies que la mateixa Administració pren com a referència malgrat que no estiguin recollides per cap llei marc, com és el cas del tercer sector i les finances ètiques i solidàries, entre d'altres.

2.2. Marc normatiu en què s'insereix

Aquesta Llei s'insereix en la competència exclusiva de foment i ordenació de l'economia social de la Generalitat de Catalunya, que li atribueix l'article 124.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Així, l'avantprojecte de llei, en línia amb el que ha declarat de forma reiterada la UE, té per objecte establir un marc jurídic comú pel foment i l'ordenació de l'economia social i solidària a Catalunya, per promoure al nostre territori una economia plural,

democràtica i basada en les persones, i aconseguir que aquesta creixi de forma progressiva.

A aquests efectes d'ordenació i foment, amb ple respecte a la Llei bàsica estatal d'economia social i a la normativa específica que s'aplica a cada classe d'entitats, l'avantprojecte defineix quin són els trets propis i diferenciadors comuns que permeten identificar a les entitats, independentment de la seva forma jurídica, com a economia social i solidària; i estableix els mecanismes pel reconeixement, la representació, el creixement, la promoció i la consolidació de les mateixes. En tot cas, les entitats de l'economia social es regulen per les seves pròpies normes substantives específiques.

La Llei estatal 5/2011, és la llei bàsica de l'economia social. Aquesta Llei estableix que formen part de l'economia social les cooperatives, les mutualitats de previsió social, les fundacions i les associacions amb activitat econòmica, les societats laborals, les empreses d'inserció, els centres especials de treball, les confraries de pescadors i les societats agràries de transformació, així com altres entitats que realitzin activitat econòmica i empresarial d'acord amb els principis i valors que estableix aquesta Llei.

Tanmateix, la definició europea d'empresa social i solidària, com ja s'ha fet palès en l'apartat anterior d'aquesta memòria, defineix l'empresa social i solidària com a un agent de l'economia en el qual l'objectiu principal és tenir una incidència social, més que generar beneficis pels seus propietaris o socis. L'empresa social i solidària funciona en el mercat de manera empresarial i innovadora, però utilitza els excedents principalment per a finalitats socials i està sotmesa a una gestió responsable i transparent, en concret mitjançant la participació de les seves persones treballadores, els/les clients i les parts interessades en l'activitat econòmica.

En definitiva, la qualificació d'una empresa o entitat amb activitat econòmica com a social no la determina la seva forma jurídica sinó el compliment d'uns requisits i criteris d'actuació, gestió, funcionament i especialment que el seu objectiu principal sigui el benefici social.

Com ha s'ha fet palès, malgrat que els règims jurídics propis de les entitats de la denominada economia social (cooperatives, associacions, mútues, fundacions...) estan especialment adaptats al que ha d'ésser una empresa o entitat de l'economia social, com de forma reiterada ha proclamat la UE i han recollit les entitats representatives del sector en el Document de Bases que dóna lloc a aquesta llei, cal comptar amb mitjans objectius i mesurables (indicadors) per avaluar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat d'aquestes entitats. D'altra banda, cal obrir la possibilitat d'acreditar-se com a entitats de l'economia social i solidària a empreses constituïdes sota altres fórmules jurídiques, sempre que es pugui mesurar i verificar que responen als principis i valors de l'economia social i solidària.

En aquest context normatiu, l'aprovació d'aquesta norma no altera, en cap cas, la condició d'entitat d'economia social de les formes jurídiques que la Llei bàsica estatal de l'economia social, la Llei 5/2021, defineix com a entitats d'aquesta naturalesa

(article 5). Entitats que es regularan sempre per les seves normes substantives específiques.

Aquesta Llei el que fa es definir que és l'economia social i solidària a efectes de la promoció, el foment i l'ordenació d'aquesta economia a Catalunya. De manera que només les entitats, qualsevol que sigui la seva forma jurídica, que vulguin ser reconegudes, a efectes del foment i promoció, com a entitats que actuen d'acord els principis i valors que caracteritzen a aquest tipus d'economia hauran de passar un procés de reconeixement i acreditar que el seu objectiu i seu funcionament responen a aquests principis.

III.- Relació de les disposicions afectades per l'avantprojecte de llei i taula de vigències i derogacions resultants

Aquest projecte normatiu, en consonància amb les recomanacions establertes per la Unió Europea a favor de l'emprenedoria social i solidària, regula mecanismes i mitjans per avaluar i aprofitar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat de les empreses socials i per aconseguir una major visibilització d'aquest tipus d'empresa. Tanmateix, no desenvolupa ni afecta a cap norma actualment en vigor.

IV.- Competència de la Generalitat sobre la matèria

L'article 124.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (d'ara endavant, EAC) atribueix a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació de l'economia social.

L'article 45 de l'EAC, estableix que la Generalitat de Catalunya està obligada a adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats i ha de promoure'n la participació en les empreses i el foment de l'estabilitat laboral.

L'article 42 de l'EAC estableix que els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

Al seu torn, l'article 152 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (d'ara endavant, EAC) atribueix a la Generalitat de Catalunya la competència per a la promoció de l'activitat econòmica en Catalunya

Consegüentment, des de la perspectiva competencial l'avantprojecte de llei de promoció, foment i ordenació de l'economia social i solidària en Catalunya s'insereix en les competències que l'EAC atribueix a la Generalitat de Catalunya, amb ple respecte a la Llei bàsica estatal d'economia social i a la normativa específica que s'aplica a cada classe d'entitats (veure l'apartat 2.2 d'aquesta memòria).

V. Relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència.

Atenent al contingut de la proposta es considera convenient donar tràmit d'audiència a les entitats següents:

5.1. Els sindicats i les associacions empresarials següents:

- Comissions Obreres de Catalunya (CCOO).
- Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT).
- Confederació de les organitzacions empresarials i empreses de Catalunya (Foment de Treball).
- Micro, Petita i Mitjana Empresa (PIMEC).

5.2. Les entitats representatives de l'economia social i el tercer sector següents:

- L'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT).
- La Confederació de Cooperatives de Catalunya.
- La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya.
- La Taula del Tercer Sector.
- La Federació de Confraries de Pescadors.
- La Federació de Mutualitats de Catalunya.
- La Coordinadora Catalana de Fundacions.
- La Xarxa d'Economia Social (XES).
- L'Associació Catalana d'Entitats de Base Associativa (ACEBA).
- La Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària.
- L'Associació de Municipis de Catalunya.
- La Federació de Municipis de Catalunya.

VI. Consultes formulades i procedència de sotmetre l'expedient a informació pública

D'acord amb el que preveu l'article 133 de la Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, de data 9 de setembre del 2021 al 8 d'octubre del 2021 ha estat oberta a tota la ciutadania la consulta prèvia sobre el projecte de Llei d'economia social i solidària, mitjançant la seva publicació al Portal Participa.

En total, en el Portal Participa, s'han fet 46 aportacions de les entitats següents: Fesoca (3), Associació Catalana de Centres Especials de Treball d'Iniciativa Privada (1), Associació d'Economia Social de Catalunya –AESCAT- (9), Confederació de Cooperatives de Catalunya (6), Coordinació Catalana de Fundacions (7), Dincat (6), Fundació Pere Tarrés (2), Unió Catalana d'Hospitals (2), Xarxa d'Economia Solidària (6), Xarxa de Municipis de l'Economia Social (6).

D'altra banda, es va donar difusió de la consulta als grups específicament interessats en el projecte. S'han rebut a la bústia de correu de la Direcció General competent en matèria d'Economia Social i Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives, 7 escrits que recullen les respostes a les preguntes formulades a la Consulta Prèvia, presentats per les entitats següents: La Confederació de Cooperatives de Catalunya, l'AESCAT, La Confederació Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS).

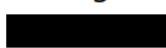
Altres entitats també han presentat propostes per mitjans alternatius al Portal Participa (*e-mail* o presentació en el Registre General). Així, concretament també han presentat propostes Dincat, COCARMI i l'Associació de Municipis.

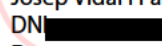
S'adjunta com a document Annex II d'aquesta Memòria el document de Retorn/Valoració de les propostes formulades durant aquesta Consulta al Portal Participa. Això no obstant, es posa de relleu que el resultat de forma agregada i succinta de les respostes formulades a les qüestions plantejades en la consulta prèvia és el següent:

- Totes les entitats que han participat en la consulta, de forma unànime, consideren que cal una llei d'economia social i solidària per reconèixer i potenciar aquest tipus d'economia.
- Hi ha consens amb caràcter general entre les participants que, més enllà de les formes jurídiques de les societats, per poder gaudir dels beneficis, ajuts i promoció cal que s'acrediti de forma objectiva que l'organització o entitat funciona d'acord amb els valors i principis que caracteritzen a una entitat de l'economia social i solidària. En aquest sentit, és especialment significatiu que les entitats representatives que formen part de l'AESCAT (Confederació de Cooperatives, entitat de tercer nivell, que agrupa les 4 federacions representatives del cooperativisme; La Taula del Tercer Sector i la Confederació del Tercer Sector, organitzacions també de tercer nivell que agrupen 35 organitzacions de segon nivell com ara ECAS, Federació Catalana del Voluntariat, ECOM, COCARMI, FATEC o FEDAIA i la Federació de Mutualitats) consideren en les al·legacions presentades durant el període de consulta, que més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'economia social i solidària s'han de caracteritzar per estar alienades amb uns principis i valors comuns. De manera, que la consideració com a economia social i solidària ha de respondre a un comportament alienat amb aquests principis i valors. Només hi ha tres organitzacions de segon nivell i una entitat individual: la Coordinadora de Fundacions, la Fundació Pere Tarrés, DINCAT i CETIP, que manifesten que les fundacions i els CETS, atesa la seva naturalesa i condició, han de tenir un reconeixement o assimilació automàtica com a entitats de l'economia social i solidària.

- Totes les entitats estan d'acord en l'existència d'un registre de l'ESS, llevat de la Coordinadora de Fundacions. Aquesta considera més adient fer referència a un catàleg informatiu i estadístic, on l'administració faci confluïr els diferents registres existents.
- Totes les entitats que han participat en la consulta, de forma unànime, consideren que seria convenient que la Llei prevegi mesures de foment i promoció de l'ESS per part de les administracions catalanes.
- Hi ha unanimitat en què cal donar veu i participació a l'ESS en la definició de les polítiques públiques.

Josep Vidal i
Fàbrega - DNI


(SIG)

Signat digitalment per
Josep Vidal i Fàbrega -
DN  (SIG)
Data: 2022.06.17
13:06:00 +02'00'

Josep Vidal i Fàbrega

Director general d'Economia Social i Solidària,
el Tercer Sector i les Cooperatives



BASES DE LA LLEI D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

**Impuls d'un marc normatiu que reconegui l'economia
social i solidària i la seva voluntat per transformar
l'economia**

Octubre 2020

BASES DE LA LLEI D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Índex de continguts

- Context històric
- Entitats representatives de l'ESS
- Marcs de referència internacionals
- Una Llei amb voluntat transformadora
- Objectius de la Llei d'ESS
- Moviment divers amb uns principis i valors compartits
- Principis i valors de les organitzacions de l'ESS
- Procés de reconeixement
- Creació d'un entorn favorable a l'ESS
- Reconeixement de l'ESS com un agent socioeconòmic
- Impuls de nous mecanismes de col·laboració pública, social i comunitària

BASES DE LA LLEI D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Impuls d'un marc normatiu que reconegui l'economia social i solidària i la seva voluntat per transformar l'economia

Aquestes bases de la Llei d'economia social i solidària volen avançar cap a un model català d'economia plural. En un moment en què l'economia està exclusivament subordinada a la lògica dels beneficis controlats per les grans corporacions, les organitzacions de l'economia social i solidària (ESS) han contribuït a construir un tipus de globalització relacionada amb les persones i les comunitats, que relocalitza l'economia i en facilita l'apropiació social.

A Catalunya, l'economia social i solidària és un àmbit de desenvolupament econòmic específic, que es basa i se centra en les persones i es diferencia del sector públic i del sector econòmic privat mercantil. L'economia social i solidària està formada per milers d'iniciatives socioeconòmiques que prioritzen les persones i la vida. Aquesta economia democratitza totes les fases del cicle econòmic. És generadora de béns i serveis socialment útils, i prioritza la satisfacció de les necessitats i les aspiracions de les persones que en són membres, així com les de les seves comunitats, per sobre del lucre. L'objectiu d'aquesta Llei és reconèixer i promoure l'economia social i solidària catalana, així com contribuir-ne a la consolidació i el creixement qualitatiu i quantitatiu.

Les empreses i les organitzacions de l'economia social i solidària es gestionen d'acord amb unes característiques, principis i valors comuns, com ara la primacia de la persona i de l'objecte social per sobre del capital, l'adhesió voluntària i oberta i la gestió democràtica. El seu objectiu no és maximitzar els beneficis, sinó satisfer les necessitats de les persones en un marc de justícia i sostenibilitat. Els excedents es reinverteixen en la creació, el manteniment de llocs de treball o el desenvolupament d'activitats d'acord amb l'objecte social que tenen, o, fins i tot, es distribueixen col·lectivament en funció de la contribució personal dels membres.

CONTEXT HISTÒRIC **SEGLE XIX**

Al segle XIX i abans de qualsevol reconeixement jurídic, les formes societàries de la primera economia social s'articulaven com a resistències col·lectives. En una dimensió constituent de nous vincles socials, la pràctica associativa va teixir una nova institucionalitat popular, constituïda per cooperatives de consum i producció, ateneus obrers, societats de socors mutus, així com associacions culturals i educatives.

El 1839, un reial decret va permetre la creació de **les societats de socors mutus**. Aleshores, les organitzacions obreres catalanes van sortir de la clandestinitat i la informalitat. Van néixer les primeres llavors de les diferents tipologies societàries de l'economia social catalana, com ara les societats de socors mutus, els ateneus obrers i les cooperatives.

La Llei d'associacions de 1887 va reconèixer els drets civils i va propiciar un impuls notori de diverses formes d'associacionisme obrer, com **les mutualitats, les cooperatives, les associacions, les caixes d'estalvi i crèdit** o les organitzacions sindicals.

La Federació de Mutualitats de Catalunya va ser constituïda el 1896 amb la denominació d'Unión y Defensa de Montepíos de la Provincia de Barcelona y sus Afueras.

No podem deixar de parlar de la cooperació agrària, que a Catalunya va arrencar el segle XIX a partir de les societats de treballadors del camp. Malgrat que la Llei d'associacions de 1887 no les esmentava, va permetre que cooperatives agràries pioneres s'hi acollissin.

LA II REPÚBLICA I LA LEGISLACIÓ DE L'ECONOMIA SOCIAL

A inicis del segle XX, el reconeixement institucional de l'economia social catalana es va incrementar.

La Llei de sindicats agrícoles de 1906 va donar carta de naturalesa associativa als sindicats o cooperatives, va fomentar el desenvolupament mutualista de les entitats i va incentivar amb diferents mesures l'expansió de la cooperació agrícola.

En aquesta època, les cooperatives de consum predominaven respecte de les de producció. Cal remarcar que els militants obrers republicans, socialistes i anarcosindicalistes participaven en les cooperatives catalanes i les dinamitzaven.

La vaga de La Canadenca de 1919 va transformar el cooperativisme obrer català. Durant la vaga i el posterior locaut de la patronal, les cooperatives van assumir la tasca de rereguarda obrera del conflicte social, primer amb un suport nítid, i, després, amb la solidaritat cooperativa i l'emissió de bons per als obrers en atur forçós. **El 1920 neix la Federació de Cooperatives de Catalunya.**

Tots aquests anys de desenvolupament cooperatiu autònom van assentar les bases per a les posteriors lleis republicanes d'economia social. L'Estatut d'autonomia de 1932 va atorgar a la Generalitat de Catalunya competències en matèria de cooperatives i mutualitats.

El gener del 1934 se'n fa efectiu per fi el traspàs i s'aprova la **Llei de bases de cooperació**, inspirada pel republicà Joan Ventosa i Roig. Aquesta Llei pot ser considerada com un dels primers reconeixements legals de l'economia social, perquè incloïa les cooperatives (de consumidors, de producció i treball, de transports, de crèdit, mixtes, de pesca i serveis marítims, escolars, sanitàries i mercantils), però també els sindicats agrícoles o les cooperatives agràries i les mutualitats de previsió i assegurança.

La Llei de bases de cooperació es va complementar amb lleis específiques de cooperatives, mutualitats i sindicats agrícoles el març del mateix any.

L'associacionisme i el tercer sector social actual també comparteixen les arrels amb el moviment social i comunitari de primers de segle, en aquest cas, però, amb les associacions i els ateneus. Pel que fa al conjunt de l'associacionisme, en el període 1860-1936 es van registrar oficialment 31.771 associacions a tot Catalunya; és a dir, es va formar una xarxa

compacta, tant pel nombre d'entitats constituïdes com per la quantitat de persones registrades, que va irradiar la societat catalana.

EL RETORN A LA DEMOCRÀCIA. EL TERCER SECTOR I EL COOPERATIVISME

La dictadura franquista va estroncar aquella economia social històrica. Amb la mort del dictador va tornar a irrompre el moviment associatiu i cooperatiu i, amb la voluntat de construir un estat del benestar equiparable a la resta d'Europa, l'economia social catalana en va emprendre de nou l'articulació.

En el darrer quart de segle xx, les associacions i les fundacions que prestaven serveis van registrar també un desenvolupament molt fort a conseqüència, principalment, de la construcció de l'estat del benestar i, en concret, a causa del model de prestació de serveis pel qual, des del primer dia, va optar el Govern de la Generalitat de Catalunya. També el cooperativisme reneix vinculat amb les expressions associatives antifranquistes, els moviments de renovació pedagògica o l'activisme en defensa de la llengua catalana.

El 1997 es crea l'Associació Empresarial de la Iniciativa Social de Catalunya, en l'actualitat anomenada **La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya**, organització de tercer grau que representa les associacions, cooperatives d'iniciativa social i fundacions que presten serveis d'atenció a les persones a Catalunya, des del sense afany de lucre i amb vocació de servei públic.

L'any 2001, la Generalitat de Catalunya va publicar el *Llibre blanc de l'economia social a Catalunya*, una radiografia de la situació de l'economia social catalana interessant i significativa, que va permetre l'inici de la construcció de l'espai comú de les diferents branques de l'economia social.

L'any 2003 es constituïa la **Taula del Tercer Sector**, plataforma de tercer grau que aglutinava les federacions, les xarxes i les entitats que actuaven en l'acció social.

També el 2003 es va constituir formalment la **Xarxa de l'Economia Solidària de Catalunya** (XES).

La Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (en endavant, XMESS), neix l'octubre de 2015.

El 2016, malgrat les singularitats de cadascuna d'aquestes entitats, dins l'economia social i solidària catalana es produeixen un seguit de confluències que cristal·litzen en la creació de l'**Associació de l'Economia Social de Catalunya (AESCAT)**.

ENTITATS I INICIATIVES DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

LES COOPERATIVES

Les cooperatives, com a forma tradicional de l'ESS, són una associació de persones que s'uneixen voluntàriament, no per cercar el lucre, sinó per atendre les seves necessitats i

aspiracions econòmiques, socials i culturals comunes per mitjà d'una societat de propietat conjunta i una gestió democràtica. Les cooperatives són, doncs, un model heterogeni present en tots els sectors de l'activitat econòmica. Alhora, són les úniques formes jurídiques que comparteixen uns principis i valors universals, definits per l'Aliança Cooperativa Internacional. Segons les normes vigents, qualsevol de les branques o tipus de cooperatives concorren amb aquests principis, per tant, són prou vàlids per reconèixer aquestes formes jurídiques com a ESS.

TERCER SECTOR SOCIAL

La tradició històrica i la situació actual acrediten que, al nostre país, els serveis de titularitat pública d'atenció a les persones de caràcter social estan majoritàriament gestionats per les entitats d'iniciativa social sense ànim de lucre. A Catalunya aquestes entitats s'han articulat entorn del model que coneixem com a tercer sector. És un model transformador que es fonamenta en els valors de l'economia social i solidària, en la recerca de l'interès general, en el bé comú i en la renúncia a interessos especulatius en la gestió dels serveis. El tercer sector social és l'economia social i solidària que gestiona serveis d'atenció a les persones de caràcter social.

Atesa aquesta realitat, les organitzacions de l'ESS que treballin en aquest àmbit han de tenir la consideració d'entitats sense ànim de lucre segons la legislació vigent. Excepcionalment, també podran gestionar serveis d'atenció a les persones de titularitat pública altres organitzacions que, encara que no siguin *a priori* formes empresarials tradicionals de l'ESS, compleixen els principis i els valors que defineixen les organitzacions que en formen part, així com els requisits que determina la llei per acreditar-se com a tal. En aquest cas, hauran de recollir estatutàriament la no distribució de dividends i la seva destinació a l'objectiu social, amb els límits màxims que la normativa permeti segons la seva forma jurídica.

MUTUALITATS

En l'àmbit de les assegurances i la previsió social, les mutualitats de previsió social són les úniques entitats gestionades democràticament sense afany de lucre, principi a què ha de concórrer qualsevol entitat d'aquest àmbit que vulgui ser reconeguda com a ESS.

ECONOMIES COMUNITÀRIES

S'entén que les economies comunitàries poden estar formalitzades des del punt de vista jurídic, però, sovint, s'expressen per maneres de cooperació socioeconòmica sense formalització jurídica i les descrivim de la manera següent:

- Formes col·lectives de resolució de necessitats socioeconòmiques que es basen en l'actuació autogestionada d'un grup de persones que són activistes d'un projecte comú i col·lectiu.
- La importància del treball remunerat en el funcionament intern és complementari o inexistent, per tant, sense l'activisme i la presa de decisions dels participants en les iniciatives aquestes entitats no podrien funcionar.

- Pel que fa al servei i/o activitat que donen i/o ofereixen, allò que permet accedir-hi, precisament, és la seva participació i activisme en el projecte i també la pertinença al grup o la comunitat de la iniciativa, així com l'acceptació que se'n faci.
- En la seva activitat busquen reforçar els vincles socials i comunitaris de caràcter solidari, l'arrelament territorial i la generació d'impactes socials, culturals i ambientals positius en les seves comunitats.

MARCS NORMATIUS DE REFERÈNCIA INTERNACIONALS

Cal remarcar que, a hores d'ara, s'han publicat a diferents regions i estats europeus normes reguladores de l'economia social, i les més representatives que inclouen la referència a l'economia solidària són:

Espanya: Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social.
Portugal: Llei 30/2013, de bases de l'economia social
França: Llei 2014, relativa a l'economia social i solidària.
Galícia: Llei 6/2016, de 4 de maig, de l'economia social de Galícia
Grècia: Llei 4430/2016, d'economia social i solidària.
El Quebec: Llei E-1.1.1, sobre l'economia social de Quebec.
L'Equador: Llei orgànica d'economia popular i solidària

UNA LLEI AMB VOLUNTAT TRANSFORMADORA

L'economia social i solidària està formada per milers d'iniciatives socioeconòmiques que impulsen una nova mirada de l'economia, **una economia que prioritza les persones i la vida, i, per tant, les seves necessitats i les de l'entorn comunitari**. Volen inspirar la transformació del sistema econòmic actual en un altre de sostenible, plural, democràtic, solidari, equitatiu i feminista.

Es tracta d'un moviment divers que tradicionalment ha estat format per mutualitats de previsió social, cooperatives, societats laborals, fundacions i associacions, centres especials de treball i empreses d'inserció, confraries i societats agràries.

Cal tenir en compte que l'economia social i solidària catalana té una doble dimensió: l'activitat socioempresarial i les economies comunitàries. Ambdues dimensions incorporen pràctiques transformadores, com la governança democràtica, l'absència de lucre o la distribució limitada i transparent dels excedents, l'empoderament comunitari, les polítiques retributives equitatives, l'arrelament territorial, l'equitat de gènere, la diversitat cultural, la transició ecològica, la intercooperació i les sostenibilitats col·lectives.

La futura Llei d'economia social i solidària catalana ha de ser:

1. Inclusiva: ha de combinar, alhora, la singularitat de les diferents formes jurídiques i empresarials de l'ESS, així com l'amplitud de la mirada cap a noves realitats socials i comunitàries que puguin ser reconegudes com a ESS.

2. Transformadora: ha de ser una eina que permeti avançar cap a la transformació del sistema econòmic actual en un altre de sostenible, plural, democràtic, solidari, equitatiu i feminista.
3. Flexible: ha de permetre, en cada moment, redefinir què s'ha d'entendre per economia, a fi d'incloure-hi també activitats no monetitzades de generació de béns i serveis.
4. Alineada amb les diferents propostes i iniciatives legislatives impulsades des de l'àmbit europeu, que obren noves oportunitats a l'enfortiment de l'ESS.

Els reptes que tenim com a societat són exigents i només hi podrem donar resposta des d'una acció conjunta, un compromís col·lectiu i una mirada generosa i comunitària.

OBJECTIUS DE LA LLEI

- Establir un marc jurídic de l'economia social i solidària:
 - Determinar el marc conceptual de l'ESS: cal definir els conceptes i les entitats que s'hi integren, a fi de crear una identitat comuna per a l'economia social i solidària. Aquesta identitat ha de valorar els trets identitaris i diferenciadors de l'ESS.
 - Recuperar una concepció de l'economia entesa com a interacció entre les persones i l'entorn per resoldre les seves necessitats de manera sostenible.
- Fomentar i promoure l'ESS:
 - Definir mesures de foment que els poders públics han d'adoptar a fi de promoure l'economia social i solidària i vetllar per al seu compliment, així com per facilitar l'estructuració i impulsar l'ESS, d'acord amb els seus actors.
 - Potenciar respostes col·lectives a necessitats de la societat.
 - Identificar, consensuar i aplicar noves formes de relació amb l'àmbit públic que facilitin nous models de col·laboració, que se sumin als models actuals (contractació i concertació), que proporcionin i amplïïn una gestió responsable de les organitzacions, i que garanteixi alhora el control democràtic i l'autonomia de les entitats de l'ESS.
 - Promoure les formes de l'ESS per crear consciència i generar autoreconeixement i identificació amb uns valors que van més enllà de les formes jurídiques.
- Assolir el reconeixement i la representativitat institucional:
 - Reconèixer la contribució de l'ESS i les entitats ESS a la societat.
 - Reconèixer el rol de les entitats representatives com a interlocutores i representants del sector, així com fomentar les relacions entre tots els agents presents en l'àmbit de l'ESS.

UN MOVIMENT DIVERS AMB UNS PRINCIPIS I VALORS COMPARTITS

La Llei ha de delimitar el concepte d'ESS, ha de **definir què s'entén com a ESS i diferenciar-ho** de manera clara d'allò que no se'n pot considerar.

A més de les entitats constituïdes d'acord amb les formes jurídiques que normalment s'associen a l'ESS (mutualitats de previsió social, cooperatives, societats laborals, fundacions i associacions, centres especials de treball i empreses d'inserció, les societats agràries de transformació i les confraries de pescadors), cal estar oberts a incloure altres entitats i iniciatives que utilitzen altres formes jurídiques, sempre que compleixin els principis i els valors de l'ESS en la seva pràctica quotidiana.

En el marc del conjunt de dimensions institucionals, substantives i estratègiques relacionades amb les finalitats de les iniciatives, cal definir l'abast i els límits de l'economia social i solidària catalana. Amb aquesta finalitat, cal tenir en compte:

1. Les iniciatives ja incloses en els marcs jurídics català, espanyol i europeu existents i relacionats amb l'economia social.
2. Reconèixer tipologies que la mateixa Administració pren com a referència malgrat que no estiguin recollides per cap llei marc. És el cas del tercer sector social i les finances ètiques i solidàries, entre d'altres.
3. Les pràctiques emergents i les conceptualitzacions, que, a través d'aportacions acadèmiques i la recerca militant de l'economia social, han sistematitzat el coneixement entorn de l'economia social i solidària.
4. Incorporar la noció d'autoreconeixement, és a dir la consciència de formar part del mateix àmbit que expressen les iniciatives d'economia social i solidària, quan s'identifiquen amb els seus valors més enllà de les formes jurídiques.

La Llei ha de servir per consensuar una **definició basada en els principis, els valors i les pràctiques de l'ESS** que s'adeqüin a la seva diversitat, amb una visió **oberta i inclusiva**.

Els principis i els valors de les organitzacions de l'ESS són:

- Orientació cap a l'interès general i el bé comú: impacte social positiu de l'activitat.
- Sense finalitat de lucre o distribució limitada i transparent d'excedents vinculada a l'activitat desenvolupada per les persones que en són membres i no al capital.
- Funcionament democràtic i sistemes de governança democràtica, en la decisió i en la participació, que incorporin els diferents col·lectius que formen l'entitat.
- Transformació social feminista i d'igualtat de gènere.
- Generació d'ocupació estable, relacions laborals justes i de qualitat, i equitat salarial.
- Compromís amb el medi ambient.
- Arrelament en el territori i participació en el teixit social.
- Transparència sobre l'activitat, sistema de govern, gestió i distribució d'excedents i retribucions.
- Intercooperació amb altres iniciatives de l'ESS.

UN PROCÉS DE RECONeixEMENT ÀGIL, PERÒ EXIGENT

Les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS hauran de passar un **procés de reconeixement** i acreditar que estan alineades amb els principis i els valors que preveu la definició.

Aquest procés ha de ser **inclusiu i reconèixer les realitats i les fórmules jurídiques que tradicionalment s'han identificat com a ESS**: mutualitats de previsió social, cooperatives, societats laborals, fundacions i associacions, centres especials de treball, empreses d'inserció, les societats agràries de transformació i les confraries de pescadors, sempre que compleixin els criteris mínims marcats en aquesta Llei.

Es poden definir **processos transitoris i d'acompanyament** perquè les entitats que no compleixin els requisits puguin avançar en l'alineament d'acord amb els criteris marcats.

Els **principis i els valors s'han de traduir en indicadors clars i mesurables** que puguin evidenciar el compromís de les entitats de l'ESS. Aquests indicadors s'han de construir col·laborativament entre totes les organitzacions de l'ESS i a partir de les **eines existents**. Les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS hauran de passar un procés d'acreditació, definit en la mateixa Llei, per assegurar el compliment dels principis i els valors, i hauran d'estar subjectes a possibles auditories o verificacions de dades.

Les entitats que compleixin aquests principis i valors s'hauran d'incorporar en un registre de l'ESS. Aquest registre haurà d'estar vinculat a un tipus de mesures generals de promoció i reforç dins de la Llei.

Característiques del registre:

- De titularitat pública.
- La sol·licitud d'inscripció i la renovació del registre es faran mitjançant tràmits electrònics.
- Es podran fer-hi consultes a través de mitjans electrònics.
- Establirà una comunicació directa i cooperativa amb altres registres públics.
- Recopilarà i difondrà dades estadístiques sobre les organitzacions de l'ESS.

Així mateix, la Llei ha de preveure l'existència de recursos per a un **òrgan gestor del registre** que vetlli pel compliment dels requisits en cas que una entitat vulgui ser reconeguda com a ESS.

És important assegurar un **funcionament àgil** del registre, amb una renovació periòdica del reconeixement com a entitat de l'ESS. A més, cal garantir la **coordinació correcta i l'accés a la informació entre els diferents registres** (ESS, cooperatives, mutualitats...) que eviti la duplicitat de tràmits.

A través del Consell Català de l'ESS es determinaran els òrgans assessors, gestors o de funcionament necessaris per vetllar per l'acompliment dels criteris i els compromisos adquirits per les organitzacions registrades, i constituïran un espai compartit entre l'Administració i l'**organització representativa de l'ESS**.

CREAR UN ENTORN FAVORABLE A L'ESS

La Llei ha de servir per **valorar l'economia social i solidària**, i destacar-ne el compromís transformador i l'impacte positiu de les seves activitats, així com facilitar-ne el coneixement i reconeixement de la ciutadania.

Ha de visibilitzar les diverses realitats existents en l'ESS amb capacitat transformadora: producció, prestació de serveis, consum, finançament, habitatge, etc.

L'economia social i solidària, com ja s'ha explicat, és un model real, per aquest motiu totes les polítiques sectorials del país, i especialment les econòmiques, han de fomentar els valors de l'ESS.

Per tant, caldrà treballar per establir una estratègia de transversalització de les polítiques públiques favorables a l'ESS, amb la voluntat que altres organismes públics puguin impulsar programes que permetin resoldre les necessitats socioeconòmiques del país, mitjançant l'impuls de la diversitat, la justícia social i la igualtat d'oportunitats.

L'impacte de les polítiques per a l'ESS ha de ser dissenyat de tal manera que pugui veure's amplificat per l'acció coordinada amb els ens locals i el municipalisme. Els ajuntaments, els consells comarcals i altres han de trobar en la Llei d'ESS una peça del marc normatiu per donar aixopluc a experiències del seu propi territori i també a les seves estratègies a fi de donar-los suport.

Els ens locals podran dur a terme programes concrets i propis de foment de l'ESS afegint-se a les estratègies desplegades per la Generalitat de Catalunya. Es fomentarà, alhora, la coproducció de les polítiques públiques d'ESS amb la societat, en què es reconeixerà la concertació pública, cooperativa, social i comunitària.

La Generalitat de Catalunya i l'organització representativa de l'ESS, juntament amb les administracions comarcals i locals, elaboraran els plans nacionals d'impuls de l'ESS. Aquests plans han de ser plurianuals i disposar de la dotació pressupostària i els mitjans operatius necessaris per dur-los a terme.

Les mesures que es recullen en aquest apartat són una primera descripció oberta i no definitiva de les necessitats de l'economia social i solidària. Ara bé, les propostes finals hauran de venir d'un procés de treball conjunt entre el Govern de la Generalitat, el Parlament de Catalunya i tots els actors de l'economia social i solidària. Amb aquesta finalitat, es consideraran actors de l'ESS **l'entitat més representativa de Catalunya de l'economia social i solidària en el seu conjunt**, les entitats representatives de **l'Economia Social i Solidària**, així com el món municipal, organitzat d'acord amb les organitzacions representatives del municipalisme català.

- **Mesures de sensibilització i formació**

La consolidació de l'ESS a Catalunya demana formar tota la ciutadania en els valors de l'ESS. Aquestes pràctiques i continguts han de tenir un abast ampli i aplicar-se a totes les etapes del sistema educatiu i acadèmic.

D'aquesta manera, s'hauran de desplegar accions transversals entre les diferents àrees del Govern per establir coordinacions a fi de desenvolupar aquestes temàtiques, que facilitin actuacions de visibilització i sensibilització en l'ESS. També s'haurà de vetllar per la presència de l'ESS en els mitjans de comunicació públics, d'àmbits nacional i local, en qualsevol tipus de format, siguin escrits, radiats, audiovisuals o de la vessant digital.

S'hauran de dedicar recursos per finançar i promoure activitats de visibilització i sensibilització en l'ESS, en què s'incloguin accions per sensibilitzar el món professional i les mateixes entitats de l'ESS.

Caldrà fomentar la visibilització de l'ESS mitjançant campanyes envers la ciutadania i fer-la present en els diferents canals i mitjans de comunicació perquè s'hi pugui sumar.

- **Mesures per promoure la creació i l'enfortiment de l'ESS**

La Llei ha de promoure accions de política pública per facilitar la creació i el desenvolupament de les entitats de l'economia social i solidària. Ha d'assegurar la coordinació estreta amb l'àmbit local per impulsar conjuntament les accions de promoció en el territori.

S'hauran d'impulsar sistemes estables i adaptats d'ajuda per a la formació i l'assessorament, l'assistència tècnica, l'elaboració d'estudis de viabilitat i diagnòstics empresarials, les auditories, el balanç social, la gestió de les cures, la dinamització de la participació, la incorporació de plans de voluntariat quan s'escaigui, les confeccions de plans d'igualtat i protocol contra l'assetjament, la gestió de conflictes, l'assessoria comptable, fiscal i jurídica, així com el finançament d'activitats de formació general i tècnica.

Caldrà treballar per assegurar que totes les persones que volen constituir una empresa puguin ser assessorades per adoptar formes de l'ESS.

S'haurà d'incentivar la transformació d'empreses mercantils i l'agrupament de les persones autònomes en empreses de l'ESS.

L'Administració haurà de prioritzar l'establiment de normes i incentius que tinguin per objecte la creació i la consolidació de treball estable i de qualitat a través de les entitats de l'ESS.

S'hauran d'estudiar sistemes i mesures de política tributària que reconeguin les especificitats de les entitats de l'ESS, així com impulsar un marc fiscal propici que recompensi millor l'impacte social de les empreses de l'ESS en matèria de cohesió social, mediambiental i territorial.

Els instruments públics de finançament empresarial hauran de finançar en condicions favorables la creació, el creixement i la consolidació de les entitats de l'ESS, i adaptar-se'n a les especificitats.

- **Mesures per promoure el mercat social i la integració econòmica**

La Llei ha de promoure la creació d'un mercat social català, fomentar el consum i l'estalvi responsable entre la ciutadania i els diferents agents econòmics i promoure la intercooperació entre les entitats de l'ESS.

Aquest mercat social ha d'incloure els diferents àmbits desenvolupats per les entitats de l'economia social i solidària, com producció, consum, habitatge, prestació de serveis, mutualisme, serveis d'atenció a les persones, etc.

Per fomentar el mercat social, l'Administració, en tots els seus àmbits i nivells, haurà de prioritzar la compra de béns i serveis dins el mercat social.

- **Mesures de foment de la innovació**

La Llei ha de facilitar eines i mecanismes per promoure la innovació i la recerca en totes les seves formes entre les entitats de l'ESS, incloent-hi la innovació social i les noves respostes als reptes socials.

Caldrà crear línies de finançament per promoure la innovació, facilitant la realització de proves pilot per impulsar nous àmbits d'actuació per a les empreses de l'ESS.

En una Llei d'aquesta amplitud, caldrà preveure les eines necessàries per recollir dades d'impacte de les activitats socioeconòmiques de l'ESS i, per tant, poder obtenir diagnòstics acurades, sòlides i consolidades sobre aquest àmbit, que permetin orientar les accions de foment i creixement de l'ESS i poder-ne fer una avaluació.

S'haurà de crear un centre d'estudis o un observatori de l'ESS que promogui la recerca-acció concertada entre agents socioeconòmics de l'ESS, les universitats i les administracions. Haurà de servir també per coordinar i harmonitzar totes les iniciatives i els diagnòstics territorials existents.

L'eix central de la creació de noves iniciatives socioeconòmiques haurà de ser l'emprenedoria, i específicament, col·lectiva i col·laborativa, a fi de resoldre problemes de la ciutadania.

RECONeixEMENT DE L'ESS COM UN AGENT SOCIOECONÒMIC

Les polítiques econòmiques de país han de fomentar els valors de l'ESS per avançar cap a una economia més democràtica, equitativa, solidària, sostenible i feminista.

Uns dels objectius de la Llei és el reconeixement de les organitzacions representatives de l'ESS com a interlocutores amb les administracions, així com fomentar-ho en els diferents nivells de l'Administració pública.

La Llei també ha de reconèixer els diferents àmbits i nivells de representació de l'ESS i quines condicions hauran d'obtenir les organitzacions per ser-ne representatives.

Així mateix, ha de preveure la creació d'un espai de diàleg i governança de l'ESS amb l'Administració de caràcter paritari i transversal. Es considera que la funció d'aquest espai la podria exercir el Consell Català de l'ESS, que hauria d'estar format pels diferents actors de l'ESS i les administracions públiques implicades en el seu desenvolupament.

Els membres que hi hauran de ser presents són: **l'entitat més representativa de Catalunya de l'Economia Social i Solidària en el seu conjunt**, les entitats representatives de l'ESS i les administracions públiques (tant d'àmbit nacional com del món local).

Aquest Consell haurà de ser l'espai on els diferents agents consensuin les polítiques i les mesures a implementar, així com l'encarregat i el garant de continuar l'execució dels plans nacionals d'ESS i de fer-ne l'avaluació posterior.

El Consell Català de l'ESS haurà d'estar compost tenint en compte els criteris territorials. La proposta de mesures de promoció i reforç s'haurà de formular atenent les diferents realitats territorials del país (municipis, comarques, i el país).

Es preveu la creació d'un consell assessor compost per persones expertes, moviments socials i el món acadèmic amb funcions relacionades amb el Consell Català de l'ESS, així com l'Observatori d'ESS.

IMPULS DE NOUS MECANISMES DE COL·LABORACIÓ PÚBLICA, SOCIAL I COMUNITÀRIA

S'hauran d'establir mesures de foment de l'ESS a fi d'accedir a la compra pública de béns i serveis.

Caldrà promoure marcs de relació més enllà de la contractació que prioritzin la qualitat dels serveis per sobre del preu, mitjançant eines com la concertació pública, social i comunitària en els serveis públics: serveis a les persones, gestió d'equipaments, manteniment, abastiments, lleure, assegurances, etc.

En la mesura que els serveis objecte de contractació per part de les administracions no siguin de gestió pública i no es concertin, la Llei ha de preveure prioritzar la contractació a iniciatives de l'economia social i solidària, a través de concursos públics en què s'estableixin clàusules socials i ambientals.

Tal com s'ha descrit en l'apartat "Un moviment divers amb uns principis i valors compartits", les organitzacions de l'ESS que treballin en l'àmbit del servei d'atenció a les persones de caràcter social de titularitat pública hauran de tenir la consideració d'entitats sense ànim de lucre segons la legislació vigent. També podran gestionar aquesta tipologia de serveis altres organitzacions que, encara que no siguin *a priori* formes empresarials tradicionals de l'ESS, compleixin els principis i els valors que defineixen les organitzacions de l'ESS, així com els requisits que preveu la Llei per acreditar-se com a tal. En aquest cas, hauran de recollir

estatutàriament la no distribució de dividends i la seva destinació a l'objectiu social, amb els límits màxims que la normativa permeti segons la seva forma jurídica.

Les administracions públiques podran cedir a les iniciatives de l'economia social i solidària infraestructures i propietats públiques per a projectes productius. Especialment, en sectors amb gran necessitat d'inversió o de servei a la comunitat, hauran d'impulsar la transformació social a través del consum, l'accés a l'habitatge, la salut, etc.

S'haurà de promoure la cessió d'equipaments públics a fi de promoure l'economia social i solidària, com ara vivers de l'ESS i altres fórmules similars.

La Llei d'economia social i solidària haurà de donar suport a l'ús i la gestió comunitària de béns públics mitjançant el reconeixement i la promoció d'experiències ciutadanes relacionades amb l'ús comunitari d'espais públics susceptibles de ser cedits per a un ús i gestió comunitaris. També perquè aquests puguin ser utilitzats per les iniciatives de l'economia social i solidària per a projectes productius o de servei a la comunitat, que impulsin la transformació social a través del consum, l'accés a l'habitatge, la salut, etc.

**DOCUMENT COMPLEMENTARI DE LA MEMÒRIA GENRAL DE
L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE PROMOCIÓ, FOMENT I ORDENACIÓ DE
L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA**

En data 17 de juny del 2022, la Direcció General d'Economia Social i Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives va emetre la Memòria General relativa a l'avantprojecte de Llei de Promoció, Foment i Ordenació de l'Economia Social i Solidària en Catalunya, en la qual s'expressa el marc normatiu en què s'insereix l'avantprojecte de Llei, es justifica la necessitat i adequació de la norma als fins que es persegueixen i, respecte de la llista de les disposicions afectades i taula de vigències, indica que no desenvolupa ni afecta a cap norma actualment en vigor. Així mateix, exposa la competència de la Generalitat sobre la matèria i indica la relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència.

No obstant això, i respecte de l'apartat VI de la memòria, relatiu a la procedència de sotmetre l'expedient a informació pública, no es concretava si es considerava necessari procedir a realitzar aquest tràmit.

D'acord amb l'article 36.3.a) de la Llei 13/2018, de 5 de novembre, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, la memòria general ha de contenir, entre d'altres aspectes, el pronunciament sobre la procedència, si s'escau, de sotmetre l'expedient a informació pública.

Així, per completar el contingut de la Memòria General de 17 de juny del 2022, s'emet aquest document complementari i es manifesta que aquesta unitat orgànica considera que procedeix sotmetre l'expedient a informació pública, atesa la transcendència i rellevància de la iniciativa, i per tal de fomentar la més àmplia participació possible.

Barcelona, 19 d'octubre del 2022

JOSEP VIDAL
FABREGA - DNI


(TCAT)

Signat digitalment
per JOSEP VIDAL
FABREGA - DNI
(TCAT)
Data: 2022.10.19
16:26:49 +02'00'